

КОНСУЛЬТАТИВНО-МЕТОДИЧНА РАДА З ПИТАНЬ НОТАРІАТУ ПРИ ГОЛОВНОМУ ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ ЮСТИЦІЇ У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ ІНФОРМУЄ

Щодо скасування довіреностей

Згідно з ч. 3 ст. 237 Цивільного кодексу України (далі — ЦК України) представництво виникає на підставі договору, закону, акта органу юридичної особи та з інших підстав, встановлених актами цивільного законодавства. Представництво, яке ґрунтується на договорі, може здійснюватися за довіреністю (ч. 1 ст. 244 ЦК України).

Отже, будь-яка довіреність, яка видається довірительом повіреному на вчинення правочину та нотаріально посвідчується, ґрунтується на договорі, а саме — на договорі доручення, укладеному сторонами у порядку ст. 1000 ЦК України. Оскільки законом не передбачена форма, у якій повинен укладатися договір доручення, то такий договір, якщо його сторонами є фізичні особи, може бути укладений в усній формі (ч. 3 ст. 208 ЦК України).

На практиці здебільшого так і відбувається. Договір доручення укладається довірительом та повіреним в усній формі, а для представництва перед третіми особами, в порядку ч. 1 ст. 1007 ЦК України, довіритель на вчинення юридичних дій видає довіреність, яка підлягає нотаріальному посвідченню у разі, якщо правочин, на вчинення якого видана довіреність, вчинюється в письмовій формі з нотаріальним посвідченням.

Згідно зі ст. 651 ЦК України, розірвання договору допускається за згодою сторін. Розірвання договору за згодою сторін є підставою для припинення зобов'язань, що виникли в зв'язку з його укладанням (ч. 2 ст. 653 ЦК України).

Розірвання договору вчиняється в такій самій формі, що й договір, що розривається (ст. 654 ЦК України). Оскільки договір доручення, як правило, укладається сторонами в усній формі, то і розірвання такого договору можливе за усною вимогою сторін.

Особа, яка видала довіреність, за винятком безвідкличної довіреності, може в будь-який час скасувати довіреність або передоручення. Відмова від цього права є нікчемною, що визначено ч. 1 ст. 249 ЦК України.

Відповідно до ч. 2 ст. 249 ЦК України особа, яка видала довіреність і згодом скасувала її, повинна негайно повідомити про це представника, а також відомих їй третіх осіб, для представництва перед якими була видана довіреність.

Довіреність, яка видається довірительом повіреному на підставі договору доручення для представництва перед третіми особами, по відношенню до договору доручення є акцесорним правовідношенням, тобто правовідношенням, яке є додатковим до іншого (головного) правовідношення, без наявності якого акцесорне правовідношення втрачає свій сенс та значення. Дійсність такої довіреності прямо залежить від дійсності договору доручення, в рамках якого вона видана; припинення дії договору доручення неминуче призведе до припинення довіреності.

Таким чином, щодо способу волевиявлення та форми правочину слід наголосити,

що скасування довіреності, як і будь-який інший правочин, може вчинятися усно або в письмовій (електронній) формі. Правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо воля сторін виражена за допомогою телетайпного, електронного або іншого технічного засобу зв'язку (ст. 207 ЦК України). Правочин, який вчинений у письмовій формі, підлягає нотаріальному посвідченню лише у випадках, встановлених законом або домовленістю сторін (ст. 209 ЦК України).

Наведене вище свідчить про те, що скасування довіреності не потребує обов'язкового засвідчення справжності підпису на заяві про це; лише за бажанням довірителя підпис на заяві про скасування довіреності може бути нотаріально засвідчений. В останньому випадку адресувати заяву слід «компетентним органам» для використання перед необхідним колом осіб, яких стосується факт скасування довіреності. Слід наголосити, що зміст заяви полягає не в проханні нотаріуса скасувати довіреність, а в повідомленні про те, що довіреність заявником скасована.

Дії нотаріуса щодо скасування довіреності регламентовано пунктом 6 глави 4 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України (далі — Порядок). Натомість, не є однорідною практика оформлення документів та дій нотаріуса при скасуванні довіреності. Особливої уваги потребує процедура скасування довіреності, яка зберігається не за місцем скасування (довіреність посвідчена іншим нотаріусом; довіреність посвідчена нотаріусом, діяльність якого припинена, а документи передані на державне зберігання тощо).

Нотаріус, який посвідчив довіреність, також відноситься до кола осіб, яких відповідно до ч. 2 ст. 249 ЦК України особа, яка видала довіреність і згодом скасувала її, повинна негайно повідомити про це. Якщо довіритель звернувся до такого нотаріуса із заявою, що містить повідомлення про скасування довіреності, то вона може бути адресована цьому нотаріусу, який встановлює особу заявника, перевіряє справжність його підпису, про що робить відмітку на заяві і вказує назву документа, який встановлює особу, його номер, дату видачі та назву установи, що видала документ. Якщо особа, яка видала довіреність, подасть примірник довіреності, що є у неї, напис про скасування довіреності або передоручення робиться і на цьому примірнику, після чого він разом із заявою додається до примірника, що зберігається у справах нотаріуса, в державному нотаріальному архіві.

Якщо довіритель звертається з метою засвідчення справжності підпису на заяві про повідомлення про скасування довіреності, яку посвідчив інший нотаріус, то нотаріус після засвідчення справжності підпису заявника на заяві видає йому цей документ, а заявник може відіслати цю заяву нотаріусу або державному нотаріальному архіву, які зберігають примірник такої довіреності.

Згідно з п. 8.9 Правил ведення нотаріального діловодства (далі — Правила) заява про скасування довіреності реєструється в журналі реєстрації вхідних документів та залишається у справах нотаріуса на зберіганні в наряді 02-18, 02-19 згідно з номенклатурою. Одержавши таку заяву нотаріус, завідувач державного нотаріального архіву робить відмітку про скасування довіреності на примірнику довіреності, що зберігається у справах нотаріуса, у державному нотаріальному архіві, а також відмітку в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій (п.п. 6.2 п. 6 глави 4 розділу II Порядку).

Повідомлення особи, яка видала довіреність, представника, а також відомих їй третіх осіб, для представництва перед якими була видана довіреність, про скасування довіреності може бути оформлено нотаріусом шляхом передавання відповідної заяви в порядку ст. 84 Закону України «Про нотаріат».

Посвідчені нотаріусами довіреності, а також передоручення за ними, припинення їх дії підлягають обов'язковій реєстрації в Єдиному реєстрі довіреностей у порядку, встановленому Положенням про Єдиний реєстр довіреностей, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 28.12.2006 № 111/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.12.2006 за № 1378/13252 (далі — Положення). Заява про реєстрацію припинення

дії довіреності в Єдиному реєстрі довіреностей за формою, що міститься у додатку 2 Положення, в цьому випадку не заповнюється.

Оскільки дії нотаріуса щодо скасування довіреності та реєстрації припинення її дії в Єдиному реєстрі довіреностей є законодавчо пов'язаними, одночасно заява про скасування довіреності, адресована нотаріусу, в архіві якого зберігається примірник такої довіреності, може містити і прохання внести відомості про припинення дії довіреності до Єдиного реєстру довіреностей.

У разі якщо підпис на заяві про скасування довіреності засвідчується нотаріусом, який довіреність не посвідчував, можливо подання цьому нотаріусу окремої заяви в довільній формі з проханням внести відповідні відомості про припинення дії довіреності до Єдиного реєстру довіреностей. У цьому випадку підпис заявника на такій заяві не підлягає обов'язковому нотаріальному засвідченню, нотаріус лише перевіряє справжність підпису заявника, про що робить відмітку на заяві, і вказує назву документа, який встановлює особу, його номер, дату видачі та назву установи, що видала документ. Згідно з п. 8.9 Правил нотаріус реєструє заяву з проханням про внесення відомостей до Єдиного реєстру довіреностей в журналі реєстрації вхідних документів та разом з примірником витягу про припинення дії довіреності зберігає у своїх справах в наряді 01-09 згідно з номенклатурою.

Аналогічними є дії нотаріуса при отриманні ним заяви від представника про відмову від вчинення дій, що були визначені довіреністю.

Зразок

*заяви про скасування довіреності,
поданої нотаріусу, яким посвідчено скасовану довіреність*

**Приватному нотаріусу Харківського
міського нотаріального округу Іванову І.І.**

Довірителя Івана Івановича,
РНОКПП 2626262626,
що проживає в м. Харкові,
вул. Іванова, 1, кв. 1

ЗАЯВА

Я, **Довіритель Іван Іванович**, повідомляю Вас, що довіреність, видана **на ім'я Повіреного Петра Петровича**, що проживає в м. Харкові, вул. Іванова, 1, кв. 2, посвідчена 01 лютого 2013 року приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Харківської області Івановим І.І. за реєстровим № 225, мною скасована.

У зв'язку зі скасуванням довіреності прошу внести відповідний запис до Єдиного реєстру довіреностей про припинення довіреності.

Зміст ст. ст. 248, 249 мені нотаріусом роз'яснено.

Дев'ятого вересня дві тисячі шістнадцятого року,

м. Харків

ПІДПИС _____

Особу **Довірителя Івана Івановича** встановлено за паспортом ММ 252525, виданим 02 березня 2004 року Московським РВ ХМУ УМВС України в Харківській області, Справжність його підпису та дієздатність перевірено.

Приватний нотаріус

*Зразок
заяв про скасування довіреності,
посвідченої іншим нотаріусом*

Компетентним органам
Довірителя Івана Івановича,
РНОКПП 2626262626,
що проживає в м. Харкові,
вул. Іванова, 1, кв. 1

ЗАЯВА

Я, **Довіритель Іван Іванович**, повідомляю, що довіреність, видана **на ім'я Повіреного Петра Петровича**, що проживає в м. Харкові, вул. Іванова, 1, кв. 2, посвідчена 01 лютого 2013 року приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Харківської області Івановим І.І. за реєстровим № 225, мною скасована.

Зміст ст. ст. 248, 249 мені нотаріусом роз'яснено.

Дев'ятого вересня дві тисячі шістнадцятого року,

м. Харків

ПІДПИС _____

ПОСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС НОТАРІУСА

**Приватному нотаріусу Харківського
міського нотаріального округу Петрову А.А.**

Довірителя Івана Івановича,
РНОКПП 2626262626,
що проживає в м. Харкові,
вул. Іванова, 1, кв. 1

ЗАЯВА

Я, **Довіритель Іван Іванович**, в зв'язку зі скасуванням мною довіреності, виданої **на ім'я Повіреного Петра Петровича**, що проживає в м. Харкові, вул. Іванова, 1, кв. 2, посвідченої 01 лютого 2013 року приватним нотаріусом Харківського міського нотаріального округу Харківської області Івановим І.І. за реєстровим № 225, прошу Вас внести відомості про припинення дії цієї довіреності до Єдиного реєстру довіреностей.

Дев'ятого вересня дві тисячі шістнадцятого року,

м. Харків

ПІДПИС _____

Особу **Довірителя Івана Івановича** встановлено за паспортом ММ 252525, виданим 02 березня 2004 року Московським РВ ХМУ УМВС України в Харківській області, Справжність його підпису та дієздатність перевірено.

Приватний нотаріус